

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Justh és a béke.

Makó, nov. 10.

Még az özönvíz beállta előtt megjelent a parlament életben a béke galambja. A harcoló felek meghódoltak a pillanat szükségességének; a kormányzat törvényességéért, sürgős követelményeiért rövid időre elpihent az elvek mérkőzése. Am a hüvelyébe szállott kardot nem féltjük a rozsdától. Az olajágból nem faragnak sirjelet az elmuló csatakedvnek. Az ország demokrátiás fejlődéséért, a haladásért vívott harc nem a hangulat szeszélye, hanem az erkölcsi meggyőződés bátorsága és akarata.

Az erő, ideiglenes mozdulatlan-ságában is érték s a munkájától több napra elvont pöröly nem felejt el a rendeltetését. Ha most félretettük is, éle meg nem tompul s akik eddig forgatták, érzélgéstől meg nem tántorítva, ismét kezökbe veszik a szerszámot, hogy a magyar történeti fejlődés tárnájába leereszkedve, buzgó hévvel, fáradhatatlan készséggel bontsák a feudális rétegeket, a salakos közetet. Alkotmányos életünkön, remzeti létünk történeti berendezésén atavisztikus burkolat, az osztályuralomnak egykor kizárólagos tényezője, mely szinte átvághatatlan héjjá kövesedeit a magyar néplelek kincseshányájában.

Titáni munka lesz ez a kőfejtés s az omladék eltakarítása. Megbirkózik vele diadalmasan a 48-nak fenséges hagyományaitól vezérelt s európaivá finomult magyar érzés.

Justh Gyulának jelleme, elvhűsége győzelemre viszi a nagy nemzeti reformok ügyét. Intranszigen hitvallása nem tűr alkut, kompromisszumot. Vagy teljes, vagy semmi eredmény. A demokrácia küzdelmének politikai aritmetikája nem dolgozhatik tört számokkal. A formulák és kompromisszumok felemás, erkölcsletlen rendszerével tor-kig vagyunk. A rágalmak terrorja, a hazafiúi könnyelműség vádjá Justh Gyula egyéniségét nem fogja diszkreditálni.

Nagyon csalódnak, akik befejezésül egy szépen stilizált kiengesztelődésre számítanak. Még gondolatban sem szabad véteknünk Justh Gyulának politikai becsületessége s morálja ellen. Igaz, a magyar politikának rémdráma-jelenetei is sokszor komédiába fultak, ami nem kacagásra ingerelt, hanem undorodást keltett. Nálunk a közéleti szereplésben több az opportunizmus, mint az etikai kényesség. Az elvhűség vir probus-ainak száma nagyon megcsappant a magyar forumon.

A magyar politika laboratóriumában az elv, a meggyőződés nem mindig bizonyult oldhatatlan elemnek, kivált a koalíciós mixtum compositumban könnyen indul bomlás-

nak, erjedésnek. Justh Gyula politikai integritásán nem fog mesterkedés. Ha a demokratikus fejlődésért folytatott küzdelemben késne is a győzelem, Justh Gyula egyénisége magában is erkölcsi érték, történeti erő, mely megszilárdítja a magyar politika becsületességébe s elvi emelk detségébe, tisztaságába vetett hitünket.

A nemzeti színű reakció szemfényvesztése nem hat. Csak felfestett koporsó az; hasztalan hiteget az étellel, történeti „biztonságunkkal”; a halálnak alkotmánya. Benne a középkor eszmévilága, a jogfosztás, a kulturátlanság, a gazdasági kizsákmányolás szelleme.

Rövid bekesség köszöntött ránk. A fegyverszünetben nem fog megolvasni a politikai jellemzőságnak energiája. Avatott kezekben a csákány, mely döngeti, mállasztja közéletünköről, a magyar közszellemről a feudalizmus rétegét. Elszánt emberek az akna mélyén. Tudások, lelkesedések, lelkiismeretök fénye vezérli őket. A nyugati reformeszmék légkörének áramlása körülöttük. Ettől a légáramtól remegnek a gyávák, az önzők, pedig csak felszítja a nemzeti haladás munkásainak lámpavilágát, nem fenyegeti robbanással. De ha robbanás következne, nem a nemzeti szupremáciát, hanem az osztályuralmat fogja eltemetni, hogy romjain fölépüljön a szabadelvűség, a kultúra, a jogegyenlőség Magyarországa.

Az új alelnök.

A parlamentben minden csendes.

A t. Ház ülése.

A fegyverszünetet, melyet a tegnap váratlanul felhalmazódott események majd hogy fel nem börtöttak, még tegnap megpecsételte Návay Lajos egy nyilatkozata, melyet a pártvezérek értekezlete előtt tett. A tegnapi ülés után ugyanis még erősen viharzott a szenvedélyek tengere s úgy látszott, hogy a béke kis csónakja hamarosan létket kap. Miután azonban Návay Lajos kijelentette, hogy a házszabályokat a régi szokásnak megfelelően kezeli, a pártok megnyugodtak s mára ismét szent lett a béke.

Ez meg is látszott a mai ülésen. Üresek a folyosók, nagy hézagok vannak a padsorokban is és az érdeklődés a minimumra szállott alá. Két hónapig mélységes csend ül a parlamentre s azt a háborus négy hónapot komoly munkára változtatja a megkötött fegyverszünet.

Erdekes jelenség volt ma a folyosón, amikor Andrassy Gyula gróf odalépett egy beszélgető csoporthoz, melyben Polónyi is jelen volt. Andrassy kezét fogott Polónyival pár percig elbeszélgetett vele.

— No most már igazán szent a béke — mondotta Justh Gyula.

A mai ülés napirendjén Beöthy Pálnak alelnökké választása és a költségvetés tárgyalása szerepel.

Az elnök *Dungyverszky* Bogdán képviselőt végleg igazoltnak jelentette ki, azután néhány jelentéktelen kérvényt mutatott be és elrendelte az alelnökválasztást.

Fél 12 órakor kihirdette a szavazás eredményét, mely szerint leadott 226 szavazat, ebből 189 esett Beöthy Pálra, 33 Lázár István grófra, a többi pedig egyesek között osztott meg.

A választás kihirdetése után Beöthy Pál azonnal megtartotta székfoglalóját.

Hálatal szívvvel fogadja a kitiintést s lelkiismerete egész odaadásával és tudásával kíván megfelelni a nagy bizalomnak. A Ház tanácskozásának íróját az elnök van hivatva megállapítani s félszeg dolog volna, ha ő most külön alelnöki programot adna. Kijelenti, hogy mindig igyekezni fog a pártokon felül emelkedni, igéri, hogy egyedül csak a törvény és a házszabályok kötelező parancsát követi. Ezért kéri a Ház támogatását. (Éljenzés.)

A napirend szerint következik a költségvetés tárgyalása. Az elnök előbb öt percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után.

Hegedüs Lóránt előadó bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését az 1912. évi budgetről és kifejti, hogy adópolitikánk szervezete fordulópont-hoz jutott. Most fog eldőlni, hogy a jövedelmi adót miként lehet életbe léptetni Magyarországon; ez azért is nevezetes, mert kereső osztályaink tulságos megterhelése veszedelmes meggyöngyítés volna az adóalanyoknak. Különösen fontos ez a kimélet olyan országban, mint hazánk, ahol az öröklött vagyonnak még mindig nagyobb a tekintélye, mint a munkával szerzett vagyonnak.

Désy Zoltán, a Kossuth-párt szó-noka örömmel látja, hogy a kormány napirendre tűzte a költségvetést, mert ezzel lehetővé tette az ex-lex elkerülését sőt az indennitással való kormányzás eliminálását is, mert bár az indennitás a kormány felelősségét csökkentti, pénzügyi szempontból nem oly reális, mint a költségvetéssel való kormányzás. Résztelenen foglalkozik a költségvetéssel és azt nem fogadja el.

Ülés vége 2 órakor.

— A gazdasági iskola jellege. Makóváros képviselőtestülete szeptember havi rendes közgyűlésén, mint azt megirtuk, elhatározta, hogy lépéseket tesz a makói gazdasági ismétlő iskolának egyszerű ismétlő iskolára való átváltoztatása iránt. A tanács mai ülésén foglalkozott ezzel az ügygel és javasolja a közgyűlésnek, hogy ilyen irányban irjon fel a minisztériumhoz és hogy egyik-másik háziipari tanfolyam honosíttassék meg az iskolában.

Nyomor Makón.

Szomorú kilátás a jövőre.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 10.

Lesznek emberek, kik gunyosan fognak mosolyogni mikor e közlemény címűt használt felírást olvassák. Nem fogják elhinni, hogy Makón, a tejjel-mézszel folyó Kánaán eme gazdagnak látszó, nagy városában az általános, az ugynevezett tömeg nyomorról lehessen írni. Pedig fájdalom így áll a dolog.

Kötelességünk eme veszedelmes szociális bajjal ideje korán foglalkozni, mert később e baj, amikor az általánosság, országosság fejlődik, olyan lesz, mint a vulkán kitörése, rombol, pusztít követelő felzudulásában. A történelem tanubizonyossága annak, hogy a nyomor trónokat döntött romba, társadalmi rendeket taszított le a jólét tűzhegyéről.

A bajnak gyógyítása célszerű akkor, midőn az még a kezdet stádiumában van. A nyomor által elnyomott, zaklatottak tömegének a szociologia törvénye értelmében jólétük biztosítása érdekében van követelési joguk, a szociális és helyes nemzetgazdasági elvek szerint a tömegnyomor enyhítése pedig kötelessége azoknak, kik erre vagyoni helyzetüknél, elfoglalt pozíciójuknál fogva képesek.

Ma minden téren szomorú Magyarországi állapot. A megélhetési elviselhetetlen gondjai egyformák mindenütt és bizonyos a baj még nagyobb azon a vidékeken, hol a föld nem ontja oly bőségesen áldását, mint nálunk.

Makón és általában Csanádmegyében jó volt az idegi termés. A munkáskéz is bőséges keresetre talált. Aki csak ennyire hatol a dolgok mélyébe, az joggal mosolyog, hogy a tömeg nyomorról írunk. Amint a látszat mindig csal, úgy van az ez esetben is. A jó termés a bőséges kereset a jelen esetben is csak látszat, melynek háttérben keserves csalódás van.

Figyelembe kell venni azt az általános és indokolatlan drágaságot, melylyel nem áll arányban a nyári bőséges pénzkereset. Sok, igen sok szegény ember kénytelen már ma Makón eladni abból a kis részgabonából bizonyos részt, hogy a pénzzel egyéb kiadásait, adóját fizesse. Pedig még csak november van. Utána még 4-5 hónap következik olyan, mikor tétlenül hever a munkáskéz. Aki végig halad a Honvéd városrészt apró házai között és meghallgatja azok szegény lakóit, az mindjárt be fogja látni, hogy a tél folyamán itt a tömegnyomor fogja uralni a helyzetet.

A mely házban az elmúlt években két-három hízó biztosította egy-egy család téli tápanyagát, ott most nincs semmi. De nem is lehet, mert ez évben a sertés ára éppen akkor volt a legmagasabb, mikor a munkás még nem keresett.

Haladjunk csak tovább a Honvéd városrészen, de egyebütt is, azt tapasztaljuk, hogy az előző évek sanyarúsága miatt felszaporodtak az adók és a kincstár nap-nap után táblázza be követeléseket és egymás után kéri meg adóért a dologi végrehajtásokat.

Éhínség és a végrehajtó dobpergésének hangja ez előhírnöke a tél folyamán bekövetkező szomorú jövőnek. A dobpergés olyan a sorsüldözött emberre nézve, mint az éhező farkasok közé irányított lövés. Vakmerökké, kegyetlen fenevadakká teszi őket. A népszennyvedélyek kihívása is ilyen veszedelemes játék.

Az ország anyagi szegénysége miatt már mindenféle kezdőtömörülni a szegények óriási tábora. Baj lesz, ha a tömeg útjére emeli fel kezét. Csanádvármegye kormányát még mindig megtudta előre látni a tömeg baját. Szomorú dolog, hogy most nem látja el. Ezért figyelmeztetjük rá. A segítség módzatairól ez alkalommal nem írunk, csak annyit, hogy állami támogatásra lesz szükség és gondoskodni kell arról, hogy a szegény nép télen is jusson valami keresetű. A tél folyamán az elűrhethetetlen drágaság miatt több helyen lesz zavargás. A hatóságoknak kötelessége ezt a tőle telhető jótékony irányú beavatkozással megakadályozni Makón és Csanádvármegyében, mert figyelembe kell venni azt, hogy a tömegnyomor az embereket már gyakran változtatta fenevadakká és a történelem a tanubizonysága annak, hogy a nyomorgók ezrei trónokat döntöttek meg és társadalmi osztályokat tanítottak el a jólét tüzehelyéről. Ennek elejét venni, a helyes és okszerű gazdasági politika. Ma még lehetséges, de később talán már nem. A vezetőségnek kötelessége enyhíteni a bajt, mely már fájdalom Makón és nagyon közel áll ahhoz, hogy romboló kitérővel javítást követeljen.

Értesítés!

Naponta friss, eredeti
kőbányai
gyári töltésű
MALÁTA-SÖR
kapható Iritz Sámuel özv.
cégnél.

Egy jó magaviseletű
azonnal felvétetik.
fiu Kezdő havi
fizetése 12 korona.
Utolsó évben havi fizetése 20 korona.

a Makói Független Ujság
nyomdájában.

Szent a béke a fegyverszünetre.

Tisztázták az ellentéteket.

— Telefon tudósítás. —

Budapest, nov. 10.

Megmarad Kabos Ferenc, Beöthy Pál pedig megválasztása után beszédét mond, melyben garanciát vállal, hogy a házszabályok kezelésében elnöktársaival mindenben szolidáris. A fegyverszünet tehát végleges!

Ezzel a hírrel fogadta ma reggel a Ház folyosóján Justh Gyula az ellenzéki képviselőket. Mindenki megnyugvással hallotta a béke megszüldülésének híreit s ma már Polónyi Géza is az örvendezők közé állott.

— Az új föltételekhez én is hozzájárulok — mondotta a folyosón. — Mert egészen másként fest ám ma a dolog, mint tegnap festett. De hiszen ez mind *Kolumbusz tojása* volt, csak hogy az asztalhoz kellett csapni!

Gróf Andrássy Gyula is korán megjelent a folyosón s Justh Gyulával, Bolgár Ferencsel és Polónyi Gézával beszélgetett. Andrássy örömmel látta, hogy a fegyverszünetben most már azok is megnyugodtak, akik tegnap még lázadottak ellene.

A katonai javaslatokról alig történik említés. Ez az elintézetlen kérdés úgy függ a Ház fölött, mint valami sötét árnyék; a béke derűjében örülnek az emberek, ha legalább egy időre, megfedkezhetnek róla. Csak a vitarendezőbizottság ügyvivői: *Eitner* Zsigmond és *Kállay* Ubul gondolnak vele; szónokokat keresnek holnapra, mert hiszen szombat a béke értelmében *védőnap* s így holnap megint a katonai javaslatok lesznek szőnyegen.

Andrássy a végleges békéről. A Makói Független Ujság munkatársa beszélt gróf Andrássy Gyulával a végleges békéről.

— Még mindig vannak akadályok, kegyelmes uram?

— Már nincsenek. *Justh* Gyula értesített arról, hogy *Polónyi* aggályoskodik. Felkerestem *Polónyi*t, hogy megtudjam, tőle, mi a kívánsága. Azt mondotta, hogy *Beöthy Páltól* szeretne olyan deklarációt hallani, hogy *Návay* elnökkel szolidaritást vállal. Közöltem ezt *Beöthy Pállal*, ki meg is teszi a kívánt kijelentést.

— Mikor lát hozzá a végleges béke applanálásához kegyelmes ur?

— Ez még ma korai lenne. *Justh* Gyula is elutazik, *Kossuth* Ferenc is elutazik. Különb, mint a jelen eset igazolja, az az időpont a legalkalmasabb a békekötésre, mikor a szenvedélyek legjobban hullámanak. Most is már revolverek és lövéseket emlegettek s ime mégis fegyverszünet jött létre. *Türelem* kérdése az egész.

Khuen a királynál.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, mint félhivatalosan jelentik, ma délután öt órakor dr. *Bárczy* István titkár kíséretében Bécsbe utazik és holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a királynál. Az audiencia pontos idejét még nem állapították meg. Valószínű, hogy a miniszterelnök még szombaton elutazik Bécsből Hédervárra és onnan hétfőn reggel tér vissza Budapestre.

A miniszterelnök a politikai helyzetben beállott fordulatról tesz jelentést a felségének. A közeljövőben az új elnökség is szokás szerint meg fog jelenni a királynál de ennek időpontja még nincs meghatározva.

Kabos marad.

A munkapárti klubban tegnap este létrejött megállapodás szerint *Kabos* Ferenc megmarad a Ház alelnöki székében. Ez a hír is nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy az ellenzék minden eleme végleg belenyugodott ma az új helyzetbe, mert *Kabos* Ferencnek fényes pártatlanságát és igazságszeretetét egy fontos garanciának tekintik. *Kabos* ma nem jelent meg a Házban.

Vele szemben el kell oszlatnunk egy félreértést. A béke után oly értelmű nyilatkozata került a lapokba, mintha ő örömet fejezte volna ki azon, hogy a béke Tisza ellenére jött létre. A Makói Független Ujság tudósítója most *Kabos* Ferencetől személyesen azt az információt kapta, hogy ő a béke fölött való örömet senkinek a személyével se hozta kapcsolatba s ennél fogva ilyen értelmű nyilatkozatot sem tett.

Andrássy kibékült Polónyival.

A képviselőház mai ülése előtt érdekes jelenet játszódott le a folyosón gróf *Andrássy* Gyula és *Polónyi* Géza között. Tudvalevő, hogy a két politikus között már hosszabb idő óta személyes ellentét volt.

Most az általános béke hangulatában *Andrássy* a folyosón odalépett *Polónyihoz* és barátságos köszöntés után kezét nyújtott neki. *Polónyi* szintén kezét nyújtott és a két politikus meleg kezzel megrögzött békét kötött meg a közöttük is helyreállított békét.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 11. Szombat. Római kath. Márton pü. Gör. kath. Október 29. Ábrahám r. — Nap két 6 óra 56 perckor, nyugszik 4 óra 29 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Az időjárásban lényeges változás nem várható. — Sárkönyprognózis: Vátozás nem várható. Déli hőmérséklet: 11-4 fok Celsius.

— *Návay* Lajos üdvözlése. Abból az alkalmából, hogy *Návay* Lajos dr. a képviselőház elnökévé választották meg, Makóváros tanácsa a következő sürgönnyel üdvözölte *Návay* Lajost.

Nagyméltósága

NÁVAY LAJOS

képviselőházi elnök urnak

Budapest.

Makóváros közönsége nevében igaz örömmel üdvözlöm az állam legmagasabb és minden politikai pártok felett álló méltóságába történt egyhangú megválasztása alkalmából. Az ég áldása kísérje hazánk java s boldogságára irányult nemes törekvését. *Galambos*, polgármester.

— *Lemondás*. *Vertán* István takerékpártári igazgató tekintettel arra a körülményre, hogy Makóvár Aradra költözik, lemondott az első kerületben viselt képviselői mandátumáról és a számvizsgáló bizottságban viselt elnökségéről.

— *Az ovodák államosítása*. Szólottunk már arról, hogy a miniszter állami kezelésbe vette át Makóváros ovodáit. A városi tanács mai ülésén az átadás idejét e hó 14-re tűzte ki és az átadással *Pákh* Kálmán városi gazdasági szaktanácsost bízta meg, ki a tanfelügyelőségnek leltár mellett adja át 14-én az ovodákat.

— *Az állandó választmány ülése*. Makóváros állandó választmánya holnap, szombaton délelőtt 11 órakor *Galambos* Ignác dr. polgármester elnöklésével ülést tart, melyen a hétfői közgyűlés tárgyait készítik elő.

— *Közgyűlés a városnál*. Makóváros képviselőtestülete hétfőn délelőtt tartja meg *Galambos* Ignác dr. polgármester elnöklésével november havi rendes ülését.

— *Strausz Gyula temetése*. Az egész társadalom osztatlan részvétele mellett kísérték ma délután 3 órakor utolsó útjára *Strausz* Gyulát, a római katolikus egyház nyugalmazott tanítóját. A háznál a gyászszertartást *Weber* Péter végezte két lelkész társával. Sokan ugyan azt várták volna, hogy egy olyan ember fölött, ki 40 esztendőig mint tanító működött az egyházban, az esperes plébános: *Kayser* Lajos végezte volna a gyászszertartást. Ez ugyan miben sem érinti *Strausz* Gyula nyugalmát. A gyászszertartás kiemelkedő részét képezi még *Martinek* Béla, ki a háznál tanítótársai nevében búcsuzott el az elhunytól. A temetőben pedig *Lengyel* János mondott mindenkit könnyekig megható beszédet.

— *Rokkant tisztviselő*. *Proska* Gusztáv városi irodatiszt, mint mai számunkban megírtuk, 700 korona kegydíjért folyamodott Makóvárosához. A városi tanács mai ülésén foglalkozott a kérelemmel és 500 korona kegydíj folyósítását javasolja a közgyűlésnél.

— *A szegényemházi élelmező kérelme*. Lapunk előző számában megírtuk, hogy *Rankl* János szegényemházi élelmező kérvényt adott be a városhoz, melyben a szegényemházi napi élelmezési díjnak 40 fillérről 50 fillérré való felemelését kéri. A városi tanács mai ülésén foglalkozott a szegényemházi élelmező kérelmével, de annak teljesítését nem javasolja a közgyűlésnél.

— *A város téglái*. Mai számunkban részletesen foglalkoztunk a városnak azon tégláival, mely az aszfaltjárda készítés alkalmával a járdáról lekerült és amelyet jórésben a háztulajdonosok elhordtak. Közlésünk nyomán ma a városi tanács is foglalkozott ezzel az ügygyel és ismeretlen tettesek ellen büntügyi feljelentést tett a rendőrkapitányi hivatalnál. Ennek alapján tehát ki fogják nyomozni, hogy kik hordták el a téglákat.

— *Az analfabéták hazájra*. Vigyázat tisztelt olvasó, most egy olyan mondat következik, a mitől meg fog döbbenni. Magyarországon 1900 elemi iskola vár felállításra. Tisztelt olvasó, most gyűjtsünk még több erőt, mert ez a következő mondat még megdöbbentőbb lesz. Magyarországon 288000, valahogy el ne tessék hagyni egy nullát, igenis kétszáznyolcvannyolc ezer iskolaköteles gyermek nem jár iskolába. Kétszáznyolcvannyolc ezer gyermeket kitagadtak a körülmények a betű áldásából 288.000 gyermekből, teremtő isten, 288.000 analfabéta lesz, 288.000 embernek hiába született minden írás, a nevet sem tudja aláírni. Magyarországon a legfrissebb nemzedékből 288.000 gyermek elveszett a kultúra számára, mert nincs helye az iskolában.

— *Bosznia-Hercegovina - belföld*. Nagyváradról jelentik: A Kuria egy büntügyrel kapcsolatban érdekes közjogi jelentőségű határozatot hozott. Négy nagyváradi lakost vádolt kerítéssel az ügyesség, mert Bilekbe magyar lányokat szállítottak. A törvényszék és a tábla elítelte őket azzal az indoklással, hogy Bosznia-Hercegovina külföld és így a leányok szállítása kétség-telenül kerítés. A kuria most a

két alsófoku ítéletet megváltoztatta a vádlottakat fölmentette és az indoklásban kimondotta, hogy Bosznia-Hercegovina belföldnek tekintendő, mert bár az annexió óta a bosnyák-hercegovinai terület alkotmányjogi helyzete megállapítva nincs, mégis már az annexió tényét ezeket az országokat a magyar közjog szempontjából belföldnek kell minősíteni.

— **Elfűstött milliók.** A m. királyi dohányjövédéki központi igazgatóság most teszi közzé a dohányzásnak január elsejétől augusztus végéig terjedő statisztikáját. A statisztika adatai szerint ez alatt az idő alatt 17.590 kilogramm burnót fogyasztottak el, míg a pipadohányból 396.661.675 csomag kelt el. A burnót fogyasztásában csaknem 17 százaléknyi esés, a pipadohányban pedig másfélszázalék emelkedés mutatkozott. A szivarok közül a regalistából 2.658.300 darab, a trabukkából 20.197.100 darab, britanikából millaresből 970.400, operasból 2.449.500, kubából 56.577.700, rositából 5.282.100, portorikóból 69.575.996, finom virginiából 6.532.450, brasil virginiából 702.300, vegyes külföldi szivarból 179 millió 222.280, rövid szivarból 18.20k.287, deliciazból 370.895, vevoy long-szivarból pedig 653.050 darab fogyott el. Általában a szivarok kelendőségében 2,5 százalék esés konstatalható. A cigaretták közül a szopókka nélküli milusból száz-as dobozokban 12.900, huszas dobozokban pedig 341.580 darab kelt el: szopókával ellátott nilust száz-as dobozokban 46.800, huszas dobozokban pedig 819.100 darab adtak el. Sztambulból 3.824.000, szultánból 11.140.515, királyból 26.960.740, hunniából 3.034.630, nemfiszből 12.255.700, hőlgyből 542.427.872, hercegovinából 46.555.700, sportból 74.507.300, dunából 7.692.880, jengéből 5.095.400, drámából 547.138.600, virginiából 112 millió 610.000, magyar cigarettából pedig 182 millió 842.600 darabot adtak el. A fogyasztás 2,7 százalékkal emelkedett. Valódi havanna-szivarból mindössze 17.700 darab kelt el, ami 33,1 százalék esésnek felel meg. Pénzértékben összesen az általános forgalomban lévő gyártmányok után 68.687.414 korona, a belföldi különlegességi gyártmányok után 9.324.698, a külföldi különlegességi gyártmányok után pedig 1.965.250 korona folyt be az államkincstárba. Ez az összeg a múlt év hasonló időszakában elért forgalomhoz képest 6,7 százalék emelkedésnek felel meg.

— **Gorombáskodó részeg.** Kiss István napszámos ember az éjjel alaposan berugott Buza István vendéglőjében és oly goromba volt, hogy rendőrt kellett hívni lecsendesítésére. Egyszerre két rendőr is jelent meg, de ezeket a lerészegedett ember úgy leszidta, hogy megkellett ellene indítani az eljárást.

— **Tolvaj asszonyok a piacon.** Hogy beköszöntöttek a hűvösebb napok, folkeresik hetipiacainkat téli árak ellopása végett a szomszédos községek tolvaj asszonyai. A mai hetipiac alkalmával letartóztatta a rendőrség *Kaliczka* Anna deszki asszonyt, ki Moskovics Ábrahámától harisnyákat lopott el és *Kardos* Anna pusztakereszturi asszonyt, ki *Preiser* Herman makói kereskedőtől meleg téli árakat lopott el. Az eljárást mindkettő ellen megindították.

— **Az elűzött.** Az élet számos összeütközés fordul elő nemcsak az egymáshoz idegenek hanem — talán még gyakrabban — a család tagjai között is s bizony számtalan példa van rá, hogy nagy eseményeknek, drámai történetnek válik szülő okává egy-egy olyan alak, kit a családból, vagy a társadalomból száműznek. A makói Uránia-színház szombat esti előadásán hatalmas, gyönyörű műsor keretében fog egy ilyen megható történetet bemutatni s a kik szeretnek az életből tanulni, bizvást meg-

nézhetik ezt a gyönyörű alkotásu munkát, amely mindenütt szenzációs sikert aratott, ahol eddig színre került.

X Naponta friss „Baksőr“ kapható Érdeky József Barcsay-utcai vendéglőjében.

Elmenekült a kínai császári család.

London, nov. 10.

Pekingből táviratozzák: A fiatal császári tegnap elvitték a fővárosból. Az özvegy császárné a dinasztia tagjaival tegnap reggel hintókra ült a szent város falai mögött és tioban elutazott. *Kétszáz társzekerre rakták fel a császári család kincseit s mindent elvittek Manduriába.* A szökést csak tegnap este vették észre.

A jelek arra vallanak, hogy a mandsu dinasztia utolsó órája ütött. Minden egyes tartomány kikiáltotta a köztársaságot s a császári család egyetlen reménye, hogy a forradalmi vezérek közt már is egyenletesség ütött ki, mert féltékenykednek Sun Yat Senre. Két japán gőzhajó Yokohamából Kína északi partjaira indult japán csapatokkal.

Makói Uránia-színház.

Szombaton este 8 órakor

Először kerül színre:

Az elűzött.

a leghatásosabb mozgóképfelvétel, mely mindenütt óriási sikert aratott.

Ezen kívül:

Lacika szerencséje. Kacagató.

Mire megvénülünk.

Jókai gyönyörű regénye drámai képekben.

Az életlen kard. Humoros. A portugál lovasság. Nagy látványosság. Az ellenfelek. Dráma.

Károly ismét agglegény

Mindenki nevet.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermekek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik. 134

A rendkívül hatásos műsoru előadásra a közönség figyelmét felhívja **Az igazgatóság.**

Különleges pálinka-örjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 irt.

Valódi ó-törköly pálinka literje frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságot szavatosságot vállalacég.

Tanuló-leány

jó fizetése felvétetik.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ő maga. (88)

X.

Borzasztó istenitélet.

A szerencsétlen jelöltek jelentkeznek valamelyik vizsgáló előtt, aki ismételve a combjaiba és a karjaiba szur s ha az ifju szoborszerűen mozdulatlanul marad, átessett az istenitélet legnehezebb részén. Egy ajkrángás, egy szisszenés elront mindent. Még egy lábujjnak sem szabad megmozdulni a néma kiszendedés közepette, sőt még a szembéj egyetlen izmának sem szabad kellemetlen és akaratlan rángást elárujni.

Ha a jelölt nem állja ki a próbát, egyszerűen visszavetik, hogy jelentkezék a következő vizsgán, ha pedig egyáltalában nem képes kiállni a kínzást, megvetően adják tudtára, hogy menjen az aszszonyok közé, ami a legnagyobb megalázás az illetőre nézve.

S míg patazkik a vér a jelölt sebéiből, megkövetelik tőle, hogy villámgyorsan két-három mértföldnyi távolságra fusson s hozzon vissza valamely megjelölt helyről bizonyos játék-dárdát, melyet ott a földbe szurtak. Ha aztán sikeresen kiállta a börtölés, szuras és fulás harmas próbáját élen-szomjan, a jelölt az atyja szeme láttára végre felvétetik a bátor harcosok sorába s megengedik neki, hogy meg-nőssüljön. A szertartás végével elállítják a jelölt valóban komoly hussebeiből patakozó vért pókhálóval, porrártort faszénnel és száraz agyagporral.

Ami a lányokat illeti, ezekre nem fordítanak valami nagy figyelmet.

A mi szempontunkból ítélve, a nők távólról sem szépek. Nagy szemek, széles lapos orruk, keskeny homlokuk és erősen kiálló áruk van. Vannak azonban kedves kivételek. És mégis a lakodalmi ünnepélyeken a férfiak mindig dalokban magasztalják a menyasszony szépségét és erényét.

A lányt, ha kivételesen nagy és lapos az orra, nagy szépségnek tartják. Orról beszélve, feltűnő volt előttem, hogy a feketék a nagy-orru és tág orrcimpájú harcosokat nagyon kitartó erejűeknek tartják s lélegző szerveiket kivételesen kitűnőknek.

Általános szabály (vannak kivételek a nagyon „szép“ nők esetében), hogy ha egy nő meghal, el sem temetik, egyszerűen ott hagyják, ahol meghalt és a fábort más helyre viszik, hogy soha vissza ne térjenek a szentségtelen

helyre. És legyen itt felemlítve, hogy a feketék sohasem említik nevükön a holtakat, mert roppantul rettegnék az elszállt szellemektől.

És olyan gyermekesen babonásak, hogy néha le is vágják a holt ember lábait, nehogy szerte kóboroljanak és elérítsék őket alkalmatlan pillanatokban.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza:	21-80	--	K.
Kukorica:	16-80	---	"
Árpa:	17-50	---	"
Zab:	18-	---	"

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	13-	--	K.
Foghagyma:	17-18	--	"
Dughagyma:	40-	--	"

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Az „ÖRANGYAL“

disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászczikkeket a legegyszerűbbtől a legnyesebbig — a mai modern kor és ízlés szerinti kiállításban — a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászocsziért külön díj nem számíttatik. Tölgyfa kereszték és fejták a legolcsóbb árban szereshetők be nálam. A névelírat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve: 161

özv. Gyurik Lajosné,
Kenyér-piac. (Tókey-házban.)

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Mérleg-kiállítás

129 Makón

Halász Á. gépraktárában

legujabb mérlegekből.

Érdemes megnézni.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar **a Makói Független Ujság** hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Gyógyszertár átvétel!

Ezennel szíves tudomására hozom a nagyközönségnek, hogy Besenyei Dezső urtól, a róm. katolikus templom mellett, a Szt. István-téren levő

gyógyszertárat megvettem

s ezentul személyesen fogom vezetni.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi különlegességeket, kötszereket, stb. stb. Raktáron nem lévő dolgokat, a legrövidebb idő alatt meg hozatok.

A nagyközönség szíves támogatását kéri: Makó, 1911. nov. hó.

JENEI SZÉKELY LAJOS

(162) gyógyszerértulajdonos.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan szabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört. aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Othon“-kávéház mellett.

NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

(171) Szörmeáruk, boák, muffok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások a legujabb divat szerint.

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban; színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből

o o Bébő- és leányköpenyek, teletű különlegességek. o o

Mértékszerűtlen rendelések elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek! Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.

Keresztelő párnák, fejkötők és himzet piqe paplanok. Női bluzok a legizlésebb kivitelben.

Pártos E. és Tsa Makó. Főtér, (az Othonkávéház mellett)

Nyilvános árverés.

10 kazal elsőrendű hereszéna, 2 kazal szép zöld hezeshalma a „Rónay“-féle földben a leg-többet ígérőnek e hó 12-én, vasárnap délután 2 órakor eladja Iritz Sámuel özv. cég, Makón.

Kiadó ház.

Lonovics-sugaruton épült új házam, melyben van három szoba s előszoba a szükséges mellékhelyiségekkel, november 1-től kiadó.

Dr. Kiss Pál ügyvéd.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

KÖNYVNYOMDA.

Készülnek :

Rovatos ivék,
Számlák,
Zárszámadások,
Üzleti kártyák,
Árjegyzékek,
Kereskedelmi nyomtatványok,
Névjegyek,
Szóró-cédulák,
Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett müintézetét, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek :

Irodalmi művek,
Folyóiratok,
Hirlapok,
Doktori értekezések,
Iskolai értesítők,
Körlevelek,
Meghívók,
Táncrendek,
Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett müintézetében Makón.